

Сирница - Сирна недѣля

Народнитѣ обичаи презъ тая седмица.

Последниятъ голѣмъ празникъ на зимата сж Сирнитѣ заговѣзни или Сирни поклади.

Цѣла седмица се минава съ веселби. Съ тоя день се прекъсватъ и сватбитѣ за презъ цѣла пролѣтъ, за да почнатъ пакъ презъ лѣтото.

Презъ Сирната недѣля се яде само сирене, много яйца, чисто масло, риба и др. такива. Цѣлиятъ день, и недѣля, се минава въ посещения: младитѣ отиватъ у по-старитѣ роднини, у кума и др. да се простятъ, като праватъ три метани (поклони), цѣлуватъ ржка и казватъ: „прощавай!“ Затова Сирната недѣля се казва още прощални заговѣзни. При това ходене, занася се на мжжа лимонъ, а на жената портокалъ и се пожелаватъ „леки пости“ и „сладки заговѣзни“.

Следъ веверя почва обичаятъ хамкане

или ламкане съ хапка. Той е веселъ, гдето има повече деца. Но това хамкане на халвата е само въ градоветѣ и нѣкои села. Старобългарски обичай е хамкане на вжгленъ, яйце и сирене, сжщо вързани за конецъ, спуснатъ отъ горната греди. После хамкането вжгленътъ се запазва за цѣръ и уроки, а желтъкътъ отъ яйцето и сиренето — за цѣръ противъ детски болести и болести по агнетата. Като се поначукатъ децата зжбитѣ и носоветѣ, отвързватъ нѣщата и подпалватъ конца, за да познаятъ дали ще живѣе дълго наречения или дали ще има плодородие, или ще се сбждне ли желаното (женитба и др.). Ако конецътъ гори добре, — добре е; ако угасне по срѣдата — лошо е.

Вториятъ обичай на Сирни заговѣзни е

оретникъ, олелия

Сирница, ламбадия. Срещу Сирни заговѣзни натрупватъ дърва край село и палятъ огньовете.

Момцитѣ прескачатъ огъна, а момитѣ играятъ хоро наоколо. Освенъ това, запалватъ кошерище, намазано съ катранъ или напълнено съ слама; или пъкъ взиматъ едно разцѣпено на края дърво и затикватъ тамъ слама, която запалватъ и въртятъ. Тоя огънь се казва самодивски огънь, оратникъ.

Въ Родопитѣ и източ. Тракия има обичаи да

хвърлятъ чавги или стрели

Момцитѣ издѣлватъ отъ дивъ дрѣнъ или черъ кленъ пржчки дълги до 10 см., подострятъ ги на края, назжбватъ ги отстрани и после ги провалятъ по срѣдата, да приличатъ на сновака. Съ кжса тояжка чавгата се удря и тя лети нагоре съ острия край на дължина 100 м. и достига до насочената кжща. Нѣкои ги намазватъ съ катранъ и ги подпалватъ на огъня за да описватъ

свѣтла джга презъ нощта.

За момитѣ е особена гордостъ да паднатъ повече чавги въ двора имъ, като се смѣта, че е лична и вредна, а другитѣ, които нѣматъ — оставатъ посрамени. За да се избѣгнатъ пожари, домашнитѣ още презъ деня приготвятъ котли съ вода. Въ Разложко хвърлятъ подпалени стрели съ помощта на лжкъ.

Другъ обичай е

Зора или гора.

Всѣка сутринъ, още въ тъмно, въ зори, събиратъ се моми и момци на нѣкоя поляна, на кръстопжтъ. Тамъ идватъ мжже и жени като зрители, пѣятъ особени пѣсни, които не се пѣятъ другъ пжтъ презъ годината. Следъ това започватъ хора, които траятъ дори до вечерта. Вѣрва се, че гората се правѣла като позивъ къмъ дърветата въ гората да се развиятъ и раззеленѣятъ. Тоя обичай се правѣлъ и за берекетъ и за здраве въ честь на зорницата.

Обаче най-интересния обичай на Сирната седмица сж

Кукеритѣ.

Тѣ ставатъ въ понеделникъ следъ мѣстни заговѣзни, на „Кукеровъ день“, или „Куклинъ день“ или „Куковъ день“ или презъ самата Сирна недѣля.

Събиратъ се 20—30 момчета и определятъ помежду си кой да бжде кукеръ, баба на кукера, свираци, кои ще носятъ торбитѣ за подаръцитѣ, берберинъ и др. Кукерътъ се облича въ овчи кожи, съ вълната обърната навънъ, на главата обърната кожа за калпакъ, лицето боядисва

съ изгорѣла черна слама, на пояса ремикътъ съ звънци, отзадъ си поставя една лисича опашка. Въ ржка носи дълъгъ прѣтъ съ вързанъ парцалъ, натопенъ въ калъ. Бабата се облича въ женски старешки дрехи, на гърдитѣ и на гърба си туря възглавница, за да изглежда гърбава и смѣтна, носи патерица, а други момци се обличатъ ту като момичета и носятъ въ кърпата вързана глава лукъ, съ които биятъ момитѣ, а други — се пудросватъ съ брашно, червена боя, берберинътъ носи дървенъ бръсначъ,

бѣла кърпа презъ рамо и четка отъ свинска четина и др.

Цѣло село е на кракъ да ги гледа. Всички се закачатъ, искатъ пари, обикалятъ кжщитѣ и събиратъ жито, брашно, хлѣбъ, сланина и др. Лудуватъ, шегуватъ се, изграятъ хоро, а вечерта пропиватъ събраното или разпредѣлятъ помежду си.

Въ Сев.-изт. България на сирни понеделникъ правятъ кукери, маскирани хора чудовищни животни: на главата тѣ правятъ птича глава съ рога, или овенъ съ орлови криле; Лицата си закриватъ съ нашаренъ черъ или червенъ платъ; носъ отъ червена пиперка или отъ дѣжка на кратуна; мустаци и брада се правятъ отъ цѣла брада на прѣтъ или отъ овча вълна; въ ржце носятъ тояга, закривена на края; на гърба си носятъ гърбица отъ парцали, поясъ отъ липови кори. Майка или баба — момкъ безъ мустаци, въ женски дрехи и съ хурки и вретена въ ржце. Кукеритѣ ходятъ по улицитѣ, биятъ хората и имъ искатъ пари, въ кжщи — играятъ, майката пъкъ преде. Вѣрва се, че ако домашнитѣ успѣятъ да скриятъ бабата, въ кжщата имъ ще има берекетъ. На края, на селското хорище се впрѣгатъ двама кукери въ ралото, изораватъ едно парче мера, което майката засѣва съ жито и го завлича съ брана и всѣки си отива въ кжщи.

Тоя обичай се прави „за веселие и берекетъ“. Ал. Хар.

Печатница „Свѣтлина“ Варна приема поржчки за всѣкакви училищни и църк. формуляри.

на Марчела звучеше тържествено и кротко. Думитѣ на евангелието тихо проникнаха въ душата му. Изведнажъ се чу необикновенъ шумъ, — нѣкой чукаше и викаше отвънъ. Марчела спрѣ, а Филипъ стана и створи вратата. Въ мрака блѣсна свѣтлавица и се чу проливния дъждъ.

— Марчела, Марчела! — викаше нѣкай младъ гласъ и изъ мрака се показа едно момиче, хвърли се къмъ Марчела и горчиво заплака.

Марчела се смая и нѣжно прегърна момичето.

— Ти ли си, Полина? — тихо й каза тя. — Въ такава нощъ, въ буря и дъждъ?! Дете мое, ти цѣла си измокрена и измръзнала, а лицето ти гори отъ треска. Какво ти е мила?

Филипъ изуменъ загледа нѣжното, зачервено лице на Полина. Тя изглеждаше много изплашена. Отъ дългото тичане изъ тъмнитѣ улици, дъжда я измокрилъ до кости, грѣ-

ПРОЛѢТЬ

Ранна пролѣтъ е въ гората, разнѣжва ни тя сърдцата, а листата и тревата милуватъ ни тѣ душата.

Пролѣтъ ранна е дошла и кокичето подбра да извести на свѣта че е тя вече дошла.

А поточето бѣбриво пр ска то радостно вестята, че Богъ се смили на свѣта и му прати пролѣтъта.

Ранна пролѣтъ е сега пѣйте весело, деца, за смѣха и играта що ни дава пролѣтъта.

Димитъръ Недѣлковъ, Варна
уч. III-а кл. у-ще „М. Симеонъ“.

БАБА МАРТА

Баба Марта бързала,
Мартенички вързала
Бѣли и зелени,
На дечица засмѣни,
Кат' ябълки червени.
Малки агънца въ кошари
На честити овчари,
Тя донесе като дари.
По зеленитѣ джбрави,
Тя цвѣтенцата нашари,
А по всичкитѣ горички,
Тя наслагала е птички.

Дафинка Цонко Попова, Котелъ
уч. IV отд.

ПРОЛѢТЬ

Слънцето грѣе,
Агънцето блѣе.

Детенце се смѣе,
Славейченце пѣе.

Вѣтреца тихо вѣе,
Орача пшеница сѣе.

Гората се зеленѣе,

Дъхавъ ароматъ се лѣе.

Дафинка Цонко Попова, Котелъ
уч. IV отд.

ПАКЪ НАША СИ ТИ

Посвещавамъ на милата ми деля
Млрийка Захари Холевичъ, отъ
гр. Каварна.

О, Добруджа прекрасна,
Пакъ наша си е тя
И нейната ширъ необятна
Българинътъ завладя.

Пакъ изгрѣ слънцето на свободата

По Добруджанскитѣ полета,
Пакъ пробуди се отъ робски
Българската звучна речъ. [сънъ
Дафинка Цонко Попова, Котелъ
уч. I класъ

Римлянката Марчела

повестъ.

(Продължение).

V.

Обръщането на езичника.

— После, — каза Маичела. — Ще прочета първо Евангелието. Филипъ иска да го чуе.

Всички ошудено и радостно погледнаха Филипа. Марчела седна и разтвори евангелието. Филипъ седна, подпрѣ глава съ ржце и жадно слушаше.

Марчела четѣше. „И нѣкой дойде, та му каза: Учителю благий! Какво трѣбва да направя, за да имамъ вѣченъ животъ? Той му отговори: защо Ме наричашъ благъ? Никой не е тъй благъ, както Богъ. Ако искашъ да имашъ вѣченъ животъ, изпълнявай заповѣдитѣ. Попита Го: какви сж тѣ? Исусъ му ка-

за: не убивай, не прелюбодействуй, не кради, не лъжесвидетелствуй, почитай баща си и майка си, и обичай ближния си, както себе си. Младежътъ Го попита: всичко това съмъ направилъ, какво още остава? Исусъ му каза: ако искашъ да си свършенъ, ела, продай имането си и го раздай на беднитѣ. Тогава ще имашъ богатство въ небесата, ела и Ме последвай. Като чу това, младежътъ си отиде натъженъ, защото имаше голѣмо имане. Исусъ каза на ученицитѣ Си: истина, истина ви казвамъ, мжно богатъ ще влѣзе въ Царство небесно“.

Филипъ унесено слушаше. Гласътъ

мотевицитѣ и свѣтлавицитѣ я плашили. Нѣколко пжти падала по пжтъ. Най-после, измжчена, съ треперящи крака, едва се домжкнала до кжщата на Марка и сега едва дойде на себе си, почувствала топлитѣ прегръдки на Марчела. Сжпоценнитѣ камъни и златниятъ поясъ блестяха на измокрената ѝ дреха, по ржцетѣ и шията ѝ блестяха златни украшения. Лицето ѝ ту пламваше въ огънь, ту бледиѣше. Тя се чувствуваше изплашена и незащитена. Маркъ затвори вратата и накладе по-бързо огънь въ камината за да я сгрѣе. Жената на Марка се разшета да донесе вечеря и вино. Децата гледаха любопитно Полина и слушаха сладкитѣ думи на Марчела.

Най-после Полина престана да трепери, главата ѝ увисна на рамото на Марчела, и сълзи се лѣеха отъ очитѣ ѝ.

— Какво ти е? — попита Марчела.